

BILTEN 91

ZDRUŽENJE VOJNIH INVALIDOV 91

Številka 3

leto 2013

IZ VSEBINE

stran 2
**Poslanica
predsednika**

stran 3-5
**Poročilo o delu
za leto 2012**

stran 6-8
**Program dela za
leto 2013**

stran 9-11
PTSD vprašalnik

stran 12-13
**Posebni socialni
programi**

stran 14
Razna obvestila

stran 15
Koledar aktivnosti

Priloge:
**Pristopna izjava
položnica**

SPOMENIK VSEM PADLIH IN UMRLIH V AGRESIJI 1991

POKLON ŽRTVAM – DELEGACIJA ZDRUŽENJA 91

Spoštovani člani in članice

Leto 2012 je za nami, pred nami je novo leto, torej čas, ko se lahko ozremo nazaj, naredimo inventuro tistega, kar se je zgodilo in kujemo načrte za prihodnost.

So stvari, ki jih človek nikoli ne more doseči sam. Skupno dobro je vse tisto, kar ustvarimo skupaj. Smo dovolj dobri v teh prizadevanjih, smo dovolj močni za ustvarjanje boljšega jutri? Združenje vojnih invalidov 91 deluje od leta 2007. Kljub gospodarski krizi, ter omejenimi finančnimi sredstvi, smo v združenju dosegli cilje, ki smo si jih zastavili. V lanskem letu smo izvajali aktivnosti v omejenem obsegu, saj smo imeli na razpolago malo sredstev za delovanje. Udeleževali smo se različnih srečanj, na katerih smo prisluhnili problemom in težavam naših članov. Nekaterim smo v najtežjih trenutkih tudi pomagali. V prihajajočem letu pa bo nekoliko bolje, saj smo uspeli pridobiti finančna sredstva Fundacije FIHO, ki nam bodo omogočila lažje in kvalitetnejše izvajanje naših programov.

Z velikim zadovoljstvom naj omenim, da smo v letu 2012 v Združenju 91 uspeli z kandidaturo našega člana za novo sestavo Sveta Fundacije FIHO. V Svet je bil izvoljen naš podpredsednik Drago Koprčina, ki že uspešno opravlja svoje poslanstvo v tej pomembni instituciji.

Dovolite mi, da vam v tem času, ko se je leto poslovilo in se je začelo novo, voščim le najboljše. Ker časi niso rožnati, so zato toliko bolj pomembni prijazen nasmeh, topel stisk rok, topel dom in solidarnost med nami. V letu 2013 vam želim veliko zdravja ter, da se vam uresničijo tudi tiste drobne želje, ki ste jih pustili v letu 2012.

Redni člani Združenja 91 boste z biltenom prejeli tudi položnico za članarino. Višina je ostala nespremenjena, zato smo prepričani, da boste s plačilom članarine potrdili pripadnost naši organizaciji in s tem tudi simbolno pomagali. Novost pri plačevanju članarine je v tem, da tisti člani, ki živijo v skupnem gospodinjstvu, lahko plačajo le polovični znesek, to je 5,00 EUR na člana. Višina članarine je sicer 10,00 EUR, vendar na položnici to ni navedeno, zato prepuščamo vam, da se odločite za ta znesek ali vpišete višji znesek.

Predsednik Združenje 91
Franc Širovnik

Srečanje ranjenih in svojcev umrlih pri Dr. Danilu Türku, junij 2012

POSLOVNO POROČILO O DELU ZDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV 91 ZA LETO 2012

1. UVOD

Združenje vojnih invalidov 91 (Združenje 91) je bilo ustanovljeno in deluje od leta 2007 v Kranju. Združenje 91 je registrirano pri UE Kranj, na podlagi odločbe MDDSZ ima priznan status invalidske organizacije, ki deluje na državni ravni. Združenje vodi predsednik Franc Širovnik, pomembne sklepe pa sprejema pet članski Upravni odbor. Administrativno finančne zadeve ureja tajnik Jože Romšak.

Sedež Združenja 91 je v Kranju, Luznarjeva ulica 3 a, kjer pa imamo le svoj poštni predal. Združenje 91 združuje 101 upravičenca s statusom vojaškega vojnega invalida 91 in 61 družinskih upravičencev - svojcev po padlem ali umrlem v vojni 91, skupaj 162 upravičencev. Imamo svojo spletno stran www.zdruzenje91.si, preko katere redno informiramo svoje člane in zainteresirano javnost, ter svoj elektronski naslov info@zdruzenje91.si.

2. IZVAJANJE POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV

V Združenju 91 smo izvajali le dva posebna socialna programa, ki vojnim invalidom omogoča bolj aktivno in neodvisno življenje.

Posebni socialni programi:

- a) integracija vojnih invalidov in družinskih upravičencev v kulturno in družbeno življenje, negovanje tradicij in spomina na osamosvojitvene procese in obrambo domovine leta 91, udeležba na državnih in drugih proslavah, sprejemih in srečanjih v Sloveniji, pomoč pri predstavljanju, varovanju in uveljavljanju pravic in interesov vojnih invalidov na državni in lokalni ravni;
- b) posebna informativna dejavnost vojnih invalidov.

Izvedeni programi Integracije:

Program integracije	Kraj izvedbe	Datum izvedbe	Izvajalci oz. avtorji	Št. Up.
Izid 2. Številke Biltena 91	Kranj	01.03.2012	Združenje 91	160
Proslava ob dnevu upora proti okupatorju	Ptuj	27.04.2012	Veter. Org.	3
Proslava Ponosni na Slovenijo	Kočevje	16.05.2012	VSO	3
Poimenovanje vojašnice v Kranju	Kranj	16.06.2012	MO, Občina	7
Proslava na MP Rateče	Rateče	15.06.2012	16.06.2012	2
Proslava v taborišču Mauthausen	Ljubelj	18.06.2012	ZZB, ZVVS	3
odkritje plošče »orožja nismo oddali«	Tržič	22.06.2012	ZVVS Tržič	2
Sprejem žrtev vojne 91	Ljubljana	24.06.2012	Predsednik RS	32
Proslava ob dnevu državnosti	Tržič	25.06.2012	Občina Tržič	1
Sprejem žrtev Dan državnosti	Brdo	25.06.2012	Predsednik RS	31
Proslava osamosvojiteljem na Brniku	Brnik	28.06.2012	28.06.2012	3
Proslava na MP Karavanke	Karavanke	29.06.2012	29.06.2012	2
Srečanje veteranov 2 generacij	Pekre	07.07.2012	Veter. Org.	5
komemoracije ob dnevu mrtvih	Ljubljana	28.10.2012	Združenja 91	4
Proslava ob dnevu Združenja SEVER	Bled	01.12.1012	Zdr. SEVER	14
Sprejem predstavnikov invalidskih organ.	Brdo	03.12.2012	Predsednik RS	2
Proslava na Osankarici, Trije kralji	Maribor	07.01.2012	Veter. Org.	6
Slovenska samostojnost 1090-2012	Poljče	09.11.2012	VSO	1

V izvajanje posebnih socialnih programov je bilo skupaj vključenih 121 članov(ponovljivo), Bilten91 pa so prejeli vsi upravičenci in sorodne veteranske organizacije.

Izvedeni program posebne socialne pomoči:

S programom posebne socialne pomoči smo v tem letu finančno pomagali eni vdovi padlega borca in enem redno šolajočemu otroku padlega v agresiji na Slovenijo 91.

Delovanje Združenja 91:

Poleg zgoraj navedenih aktivnosti smo v Združenju 91 v letu 2012 izvajali še druge redne aktivnosti:

- Izvedli smo tri redne seje UO Združenja 91,
- Izvedli smo dve dopisni seji Združenja 91,
- Izvedli smo izredni Zbor članov Združenja 91,
- Poslali smo vloge na javne razpise občin Kranj in Slovenj Gradec,
- Udeleževali smo se sestankov in prireditev sorodnih veteranskih organizacij,
- Udeležili smo se posveta NSOS v Izoli,
- Udeležili smo se posveta na FIHO v Ljubljani,
- Aktivno smo sodelovali s protokolom RS pri organizaciji sprejemov žrtev 91.

3. FINANČNO POROČILO ZA LETO 2012

V Združenju 91 sami vodimo enostavno knjigovodstvo z uporabo kontnega okvirja za društva in invalidske organizacije ter register osnovnih sredstev. Letno poročilo o bilanci stanja in izkazu poslovnega izida nam izdela Računovodski servis iz Kranja.

V letu 2012 smo prejeli finančna sredstva iz naslednjih virov:

- Fundacije FIHO,
- Mestne občine Kranj, javni razpis za veteranske organizacije,
- Mestne občine Slovenj Gradec, javni razpisi,
- Članarine,
- iz lastnih sredstev.

VIRI PRIHODKOV V 2011	PRIHODKI
Fundacija FIHO odobrena sredstva za 2012	910,86
Fundacija FIHO poračun za 2012	3.289,14
Mestna občina Kranj	160,00
Mestna občina Slovenj Gradec	150,00
Članarina	400,00
Lastna dejavnost – prenos iz 2011	1.678,41
Obresti, drugo	1,79
SKUPAJ	6.590,20

PORABA SREDSTEV V 2012	ODHODKI v €
Materialni stroški (pisarniški mat., vabila, zloženke...)	732,36
Stroški dela, nagrade	255,00
PSP Socialne pomoči	585,00
PSP Integracija	1.046,83
PSP Informiranje, Bilten 91, spletna stran	444,56
Delovanje organov, skupščina	483,70
Naložbe, računalniška oprema	1.000,00
Drugi odhodki, davki	127,70
SKUPAJ	4.675,15
RAZLIKA PRIHODKI / ODHODKI	1.915,05

4. OCENA USPEŠNOSTI IN EVALVACIJA

Združenje 91 je v svojem programu dela in finančnem načrtu za leto 2012 predvidelo omejeno delovanje in izvajanje posebnih socialnih programov, saj smo za to leto dobili le zagonska sredstva za delovanje Združenja 91. Kljub temu smo aktivnosti izvajali skladno s potrebami članov in finančnimi zmožnostmi.

Ocenjujemo, da smo v letu 2012 opravili vse planirane naloge in dosegli zastavljene cilje.

5. ZAKLJUČEK

Združenje se ne ukvarja s pridobitno dejavnostjo. Nadzorni odbor Združenja 91 je tekom leta večkrat sodeloval pri izvajanju programa in pregledu porabe financ, konec leta je pregledal finančno poslovanje Združenja 91 in podal pozitivno mnenje v pisni obliki, ki je bilo obravnavano na Zboru članov Združenja 91. Vsa finančna sredstva smo porabili v skladu s predpisi in navodili financerjev, za kar imamo pokritje v pregledni finančni in knjigovodski evidenci. Vsi zneski vpisani v preglednicah tega poročila, so realni in se v celoti ujemajo z dokumentacijo o finančnem poslovanju Združenja 91 in stanjem na našem TRR. Ostanek finančnih sredstev v višini 1.913,26 EUR smo prenesli v naslednje leto, kot rezervirana namenska sredstva in jih bomo porabili za izvedbo Zbora članov Združenja 91 v začetku leta.

Poslovno poročilo Združenje 91 je obravnaval UO in NO ter Zbor članov dne 23.2.2012, objavljeno pa je bilo tudi v internem glasilu BILTEN 91.

Poročilo je pripravil tajnik Jože Romšak.

V Kranju, 15.1.2013

Predsednik Združenja 91
Franc Širovnik

Člani Upravnega odbora na seji v Kranju

PROGRAM DELA ZA LETO 2013

1. UVOD:

Združenje vojnih invalidov 91 (krajše: Združenje 91) je bilo ustanovljeno in deluje od leta 2007 dalje. Združenje 91 je registrirano pri UE Kranj, na podlagi odločbe MDDSZ se vodi kot invalidska organizacija, ki deluje na državni ravni. Združenje 91 ima svoj Temeljni akt v katerem so opredeljene vse naloge in način dela. Združenje 91 vodi predsednik, pomembne sklepe pa sprejema pet članski Upravni odbor Združenja 91.

Sedež Združenja 91 je v Kranju, Luznarjeva ulica 3 a, kjer je bilo tudi ustanovljeno, vendar imamo na tem naslovu le svoj poštni predal. Trenutno nimamo svojih prostorov za delovanje. Združenje 91 združuje skupaj 162 upravičencev po Zakonu o vojnih invalidih iz celotnega območja Republike Slovenije, od tega:

- Vojaški vojni invalidi	98
- Civilni invalidi vojn	3
- Družinski upravičenci, svojci padlih	61

Združenje 91 informira svoje člane in zainteresirano javnost preko svoje spletne strani www.zdruzenje91.si in elektronskega naslova info@zdruzenje91.si, ter preko internega **Biltena 91**.

2. NAMENI IN CILJI DELOVANJA

Namen Združenja 91 je, da v skladu z možnostmi, članom pomagamo na vseh področjih življenja, kjer nastajajo težave in jih preko rednih institucij države sami ne morejo reševati v zadostni meri. Dejstvo, da je del vojnih invalidov in družinskih upravičencev Združenja 91 praviloma včlanjenih tudi v Društva vojnih invalidov na lokalni ravni, v ničemer ne spremeni potrebe po obravnavi specifičnih vprašanj, ki zadevajo predvsem populacijo iz agresije na Slovenijo leta 91.

Cilji Združenja 91 za leto 2013 so naslednji:

- izboljšati obveščenost članov in drugih upravičencev iz agresije 91,
- pridobiti podatke o upravičencih in jim omogočiti včlanitev v Združenje 91,
- pomagati socialno ogroženim članom in redno šolajočim otrokom padlih 91,
- izvesti anketo na temo prisotnosti PTSD sindroma med žrtvami agresije,
- izdati interni Bilten 91 in ga poslati vsem upravičencem,
- posodobiti spletno stran www.zdruzenje91.si,
- udeležiti se srečanj, sprejemov, komemoracij in proslav na katere bomo vabljeni,
- organizirati tradicionalno srečanje vseh žrtev agresije 91,
- sodelovati pri spreminjanju in sprejemanju predpisov s področja vojnih zakonov,
- sodelovanje z sorodnimi invalidskimi in veteranskimi organizacijami.

Za strokovno pomoč pri izvajanju posebnih socialnih programov smo pridobili dipl. soc. delavko, višjo svetovalko Heleno Govekar iz Tržiča.

3. POSEBNI SOCIALNI PROGRAMI

A) POMOČ VOJNIM INVALIDOM 91 V SOCIALNI IN PSIHIČNI STISKI, ALI DALJŠI BREZPOSELNOSTI:

- **vsebina programa - Sklop 1: Socialna in psihična pomoč:**

Socialno ogroženim vojnim invalidom, predvsem pa brezposelnim članom, bomo na podlagi njihovih vlog poskušali pomagati z nasveti, razgovori s strokovno socialno delavko, ali jim sofinancirali določene dobrine, ki jim pomenijo eksistenčno preživetje v nastali situaciji. Posebno pozornost bomo dali na nudenje pomoči brezposelnim vojnim invalidom 91.

Ker smo zaznali, da so nekateri vojni invalidi 91 psihično prizadeti zaradi prisotnosti post travmatskega sindroma vojne agresije (PTSD), bomo prvi v državi izvedli strokovno raziskavo med vsemi vojnimi invalidi 91, ter izdelali analizo stanja na tem področju. Podobne raziskave so bile opravljene že v številnih državah, tudi v državah bivše skupne države Jugoslavije. Pri izvedbi tega programa bomo vključili v aktivnosti dipl. soc. delavko, višji svetovalko Heleno Govekar, ki v našem Združenju 91 skrbi za to področje dela.

- **vsebina programa - Sklop 2: Integracija vojnih invalidov 91:**

Spomini vojnih invalidov in svojcev na dogodke v vojni leta 1991 so še živi, zato se tako na državni kot lokalni ravni odvijajo razne prireditve, srečanja, sprejemi ob obletnicah dogodkov, odkritja spominskih obeležij, komemoracije na grobovih padlih ter druge podobne aktivnosti. Vojni invalidi 91 živijo razkropljeno na celotnem območju države, zato praviloma niso seznanjeni s temi aktivnostmi in nimajo možnosti se jih udeležiti. Združenje 91 spremlja vse te dogodke in obvešča svoje člane ter organizira prevoze na razne lokacije po državi.

Tekom leta bomo organizirali tradicionalno srečanje vseh vojnih invalidov 91 in njihovih svojcev, kjer bomo priredili kulturni program in jih seznanili z aktivnostmi v združenju, ter jih pogostili s kosilom .

A) INDIVIDUALNA REKREACIJA IN ŠPORTNE IGRE VOJNIH INVALIDOV 91:

- **vsebina programa:**

Rekreacija je pomembna aktivnost posameznika pri premagovanju ovir in psihičnega stanja vojnih invalidov, saj krepi zdravje in vzdržuje ustrezno kondicijo, kar blagodejno vpliva na počutje in zdravje posameznika . S tem programom bomo zainteresiranim članom omogočili razne vrste rekreacije, predvsem pa na področju strelstva z zračnim orožjem, udeležbo na športnih igrah, ki je ena od tradicionalnih oblik rekreacije, sofinanciranje organiziranega plavanja z vodno telovadbo v bazenih, ki so blizu bivališč članov in druge podobne aktivnosti.

Člani Združenja 91 bodo izvajali program rekreacije v manjših skupinah, kjer bodo imeli za to svoj interes in možnosti (plavanje, kolesarjenje, zimski športi).

B) POSEBNA INFORMATIVNA DEJAVNOST VOJNIH INVALIDOV.

- **vsebina programa:**

Vojni invalidi 91 živijo posamezno na celotnem območju države, zato je nujno, da izvajamo program informiranja in sicer tako, da vsako leto izdamo interni BILTEN 91, v katerem članom posredujemo vse potrebne informacije o delu združenja, možnostih članov, koledarju aktivnosti preko leta, potrebne obrazce za vloge in drugo gradivo. Prav tako urejamo svojo spletno stran

www.zdruzenje91.si , preko katere posredujemo članom in širši zainteresirani javnosti vse potrebne aktualne informacije. Istočasno uporabljamo elektronske naslove za komunikacijo med vodstvom Združenja 91.

Za občasno komunikacijo z odgovornimi člani Združenja 91 uporabljamo tudi video konferenco, saj člani Upravnega odbora živijo na celotnem območju države in tako zmanjšamo stroške prevozov.

4. DELOVANJE ZDRUŽENJA 91:

Združenje vojnih invalidov 91 deluje na celotnem območju Republike Slovenije, uradni sedež pa je v Kranju, kjer imamo poštni predal za sprejemanje pošte. Vsa redna administrativno – računovodska opravila izvaja tajnik Združenja 91 in sicer na svojem domu. V letu 2013 bomo izvajali predvsem naslednje naloge:

- administrativno in knjigovodsko poslovanje, priprava gradiv, sprejem in oddaja pošte, bančno poslovanje, tiskanje,
- finančno računovodsko poslovanje na nivoju Združenja 91 in 1 x letno preko računovodskega servisa - oddaja poročila na Ajpes),

- delo tajnika na svojem, domu, z uporabo osebnih pripomočkov za delo (internet, tiskalnik, fax, el. energija, računalniški programi ipd.,
- delovanje organov Združenja 91: 1 x Zbor članov, 2 x seja upravnega odbora, dopisne seje,
- sodelovanje zunanje dipl. socialne delavke – višje svetovalke Helene Govekar po potrebi in dogovoru,
- sodelovanje predstavnikov Združenja 91 v drugih organih in institucijah na državnem in lokalnem nivoju.

Združenje 91 je planiralo tudi nakup prenosnih računalnikov s pomočjo katerih bo lahko z uporabo video konference komuniciralo med člani Upravnega odbora. Na tak način se bodo bistveno zmanjšali potni stroški za sestanke in povečala kvaliteta dela.

6. FINANČNI NAČRT ZA 2013

Združenje 91 se financira iz naslednjih virov:

- Fundacija FIHO,
- Javni razpisi občin,
- Članarine in lastna sredstva, drugi viri.

PREDVIDENI VIRI PRIHODKOV V 2013	PRIHODKI
Fundacija FIHO - programi	6.230,00
Fundacija FIHO - delovanje	2.456,77
Fundacija FIHO - naložbe	3.750,00
Občine	500,00
Članarina	400,00
Lastna dejavnost – prenos iz 2012	1.950,00
SKUPAJ:	15.286,77

PREDVIDENA PORABA SREDSTEV V 2013	ODHODKI
PSP Socialna in psihična pomoč: - Socialna pomoč (PTSD)	2.680,00
- Integracija VI	1.600,00
PSP Rekreatija	1.000,00
PSP Informiranje, Bilten 91, spletna stran	1.300,00
DELOVANJE:	
- Operativni odhodki	600,00
- Osebni prejemki, nagrade	956,77
- Upravljanje in organizacijske ter strokovne dejavnosti	1.000,00
- NALOŽBE: računalniki	3.750,00
SKUPAJ:	12.886,77
RAZLIKA:	2.400,00

7. ZAKLJUČEK

V letu 2013 bo delovanje Združenja 91 na vseh področjih dela bolj intenzivno, saj smo uspeli s pridobitvijo sistemskih finančnih sredstev iz Fundacije FIHO. Nekaj sredstev bomo poskušali dobiti iz javnih razpisov občin. Tako bomo v tem letu lahko izvajali posebne socialne programe s katerimi bomo pomagali našim članom, predvsem tistim, ki podobne pomoči iz različnih vzrokov ne bodo deležni v matičnih društvih DVI v Sloveniji.

Program bo obravnavan na seji UO in NO dne 13.12.2012 in na Zboru članov Združenja 91, objavljen pa bo tudi v internem glasilu BILTEN 91 in na naši spletni strani.

Program je pripravil: tajnik Jože Romšak.

Post travmatski sindrom ali PTSD

To je pojav, kateremu pravimo tudi posttravmatska stresna motnja, ki se praviloma pojavi z zamikom po doživetju dogodkov, ki ogrožajo življenje ali zdravje ljudi. Še posebej je to pogosto, kadar se posameznik znajde v vojni agresiji, kjer preživlja stresne situacije, strah pred smrtjo ali poškodbo, nemoč in podobne situacije. Ta psihični sindrom se prične pojavljati z zamikom in se odraža na različne načine: mučne sanje, spominjanje kritičnih situacij, iluzije, halucinacije ipd. posameznik se takim težavam ne more upreti, spremljajo ga pogosto, še posebej, kadar vidi podobne situacije ali posluša opisovanje podobnih situacij. Negativnih posledic v življenju prizadetega je še več, predvsem pa s temi težavami posameznik živi celo življenje. Sindrom je skupek nekih bolezenskih znamenj in motnja v delovanju telesa in duha. Za PTSD so značilne tri skupine simptomov:

- simptomi podoživljanja dogodkov,
- izogibalni simptomi in
- simptom povečane psihološke vzburjenosti.

Spoznanje ali ima nekdo opisane sindrome in v kakšni meri to vpliva na njegovo normalno življenje, je odvisno od poznavanja problema samega, predvsem pa od strokovne ocene stanja, kar pa lahko ugotovimo na enostaven način. Svetovna veteranska organizacija WVO že vrsto let tej problematiki posveča posebno pozornost. Ker so se pred leti vojne grozote odvijale tudi na prostoru bivše skupne republike, so nekatere države kot so Hrvaška, BiH in Srbija že izvedle programe ugotavljanja prisotnosti PTSD, ter temu primerno tudi pristopile k ovrednotenju take posledice pri vsakem posamezniku. V Sloveniji do sedaj še nobena organizacija ni izvedla raziskave na tem področju, zato smo se v Združenju 91 odločili, da poskušamo ugotoviti kakšno je stanje med žrtvami agresije na Slovenijo leta 91.

V tem Biltenu 91 boste našli vprašalnik, ki ga je pripravila Svetovna veteranska organizacija, katerega lahko izpolnite in nam ga pošljete na naš naslov. Vprašalnik je povsem anonimen, zato lahko brez skrbi odgovorite na vprašanja in to čim bolj realno ter samokritično. Izpolnjene vprašalnike bomo s pomočjo naše socialne delavke ustrezno analizirali in izdelali poročilo, iz katerega bo razvidna kakšna je situacija na tem področju v Sloveniji. Na podlagi dobljenih ugotovitev bomo tudi lahko svetovali prizadetim, kako ukrepati naprej. Nekaj naših članov je že samoiniciativno obiskalo zdravstveno službo in jim je bil priznan status PTSD. V bodoče bomo, na podlagi te analize, lahko zahtevali, da pristojni organi dodatno ovrednotijo našo stopnjo invalidnosti.

Zelo pomembno je, da oseba, ki ima PTSD sindrom, blaži te tegobe v krogu socialne mreže, kot so družina, sorodniki, prijatelji, sodelavci, predvsem pa člani klubov in društev. Za vojake in vojne veterane pa je naj pomembnejše, da se družijo s soborci. Prav zato je pomembno, da se med seboj bolje spoznamo, se družimo in tako lažje premostimo tovrstne težave.

Poročila o posttravmatskem sindromu segajo že vse v 6. stoletje pred našim štetjem, v čas starih Grkov. Leta 490 pr. n. št. je tako grški zgodovinar Herodot med maratonsko bitko opisal primer atenskega vojaka, ki med vojskovanjem ni dobil nobene poškodbe, je pa nemudoma oslepel, ko je bil priča soborčevi smrti.

Med drugo svetovno vojno je bila ena desetina vojakov hospitaliziranih zaradi duševnih motenj in po 35 dneh neprekinjenega boja jih je kar 98 odstotkov izmed njih kazalo določene duševne motnje.

Vprašalnik o PTSD lahko izpolni kdor koli, izpolnjene vprašalnike nam lahko pošljete po pošti na naslov: Združenje 91, Luznarjeva 3a, 4000 Kranj, ali na e-naslov: info@zdruzenje.si.

VPRAŠALNIK O PRISOTNOSTI PTSD

Spodaj je seznam različnih simptomov. Pri vsakem obkrožite številko, za katero menite, da najbolje predstavlja pogostost prisotnosti vsakega od teh simptomov. Napišite leto, kdaj se je začel pojavljati.

	Simptom	Nikoli	Občasno	Pogosto	Vedno	Leto
1	Šibkost/utrujenost	0	1	2	3	
2	Nagnjenost k omedlevici	0	1	2	3	
3	Glavobol	0	1	2	3	
4	Prekomerno potenje	0	1	2	3	
5	Težave s prebavnim sistemom (slabost, driska, zaprtje, hemeroidi,)	0	1	2	3	
6	Pogoste bolečine v trebuhu	0	1	2	3	
7	Zgaga	0	1	2	3	
8	Izguba teka	0	1	2	3	
9	Povečan tek	0	1	2	3	
10	Motnje v spolnosti ali spolna disf.	0	1	2	3	
11	Povečanje telesne teže	0	1	2	3	
12	Izguba telesne teže	0	1	2	3	
13	Povišana telesna temperatura	0	1	2	3	
14	Pospešen srčni utrip/ <i>palpitacija</i>	0	1	2	3	
15	Težave pri dihanju	0	1	2	3	
16	Bolečine v prsnem košu	0	1	2	3	
17	Omrtvelost udov	0	1	2	3	
18	Bolečine v udih	0	1	2	3	
19	Parestezija/ <i>mravljinčenje</i>	0	1	2	3	
20	Bolečine v vratu	0	1	2	3	
21	Težave z zobmi ali dlesnimi	0	1	2	3	
22	Šibkost okončin	0	1	2	3	
23	Vrtoglavica	0	1	2	3	
24	Nepravilno bitje srca	0	1	2	3	
25	Bolečine v križu	0	1	2	3	
26	Alergije	0	1	2	3	
27	Nagnjenost k okužbam	0	1	2	3	
28	Visok krvni tlak	0	1	2	3	
29	Izguba sluha	0	1	2	3	
30	Ledvični kamni	0	1	2	3	
31	Težave z vidom	0	1	2	3	
32	Težave s kožo/ekcemi	0	1	2	3	
33	Poslabšanje spomina	0	1	2	3	
34	Težave s spanjem	0	1	2	3	

Spodaj je seznam različnih obolenj. Označite obolenja, za katerimi ste zboleli.

	Obolenje	Ne	Da	Leto
1	Bolezni sklepov	0	1	
2	Fibromialgija	0	1	
3	Okužbe ali druge motnje sečil	0	1	
4	<i>Bolezen perifernega ožilja</i>	0	1	
5	<i>Astma/bronhitis/emfizem</i>	0	1	
6	Hepatitis	0	1	
7	Sladkorna bolezen	0	1	
8	Srčna obolenja/ <i>bolezni srca in ožilja</i>	0	1	
9	Tranzitorna ishemična ataka (TIA) ali možganska kap (CVA)	0	1	
10	Zlomi kosti	0	1	
11	Težave s prehrano	0	1	
12	Nevrološke bolezni (paraliza, epilepsija, migrene, parkinsonova bolezen)	0	1	
13	Operacije	0	1	
14	Neoplastične bolezni/ <i>rak</i>	0	1	
15	Bolezni prebavil (čir, crohnova bolezen)	0	1	

Spodaj je seznam v zvezi z obnašanjem bolezni. Označite najustreznejši odgovor.

	Vedenje	Nikoli	Zelo redko	Do enkrat tedensko	Dvakrat tedensko	Večkrat tedensko	Dnevno
1	Uživanje alkohola v prejšnjem letu	0	1	2	3	4	5
2	Uživanje hašiša ali marihuane v zadnjem letu	0	1	2	3	4	5
3	Uživanje drugih prepovedanih drog v prejšnjem letu	0	1	2	3	4	5

Ali kadite? 1. Ne 2. Da / Če da, koliko cigaret pokadite dnevno? _____

Spodaj je seznam obolenj. Označite tista obolenja, ki so jih morda imeli ali jih imajo vaši najbližji sorodniki (starši, sorojenci itd.).

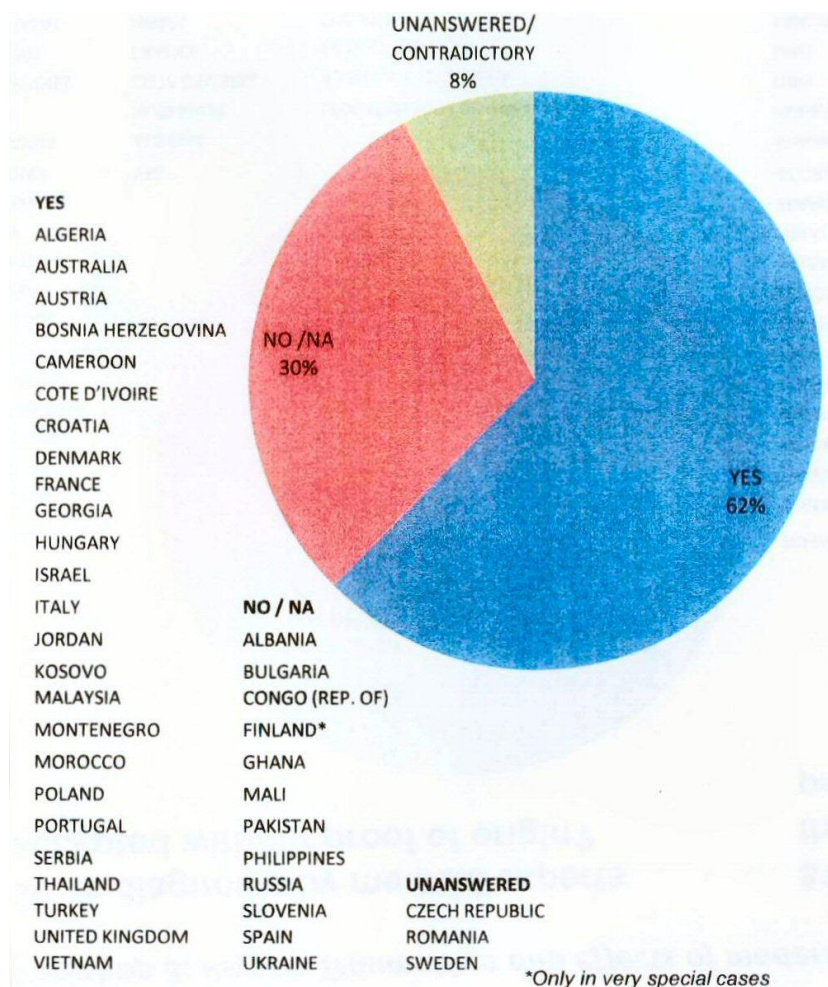
	Obolenje	Ne	Da
1	Bolezni ožilja	0	1
2	Srčna obolenja	0	1
3	Sladkorna bolezen	0	1
4	Visok krvni tlak	0	1
5	Druga obolenja _____	0	1

IZPOLNJEN VPRAŠALNIK POŠLJITE V KUVERTI NA NASLOV:

ZDRUŽENJE 91, Luznarjeva 3a, 4000 Kranj, ali ga skeniranega pošljite preko e-pošte na info@zdruzenje91.si.

Del ugotovitev Svetovne organizacije veteranov, prikaz stanja na vprašanje:

» ali je v vaši državi vprašanje psiholoških travm zakonsko urejeno za vojne veterane in žrtve vojn? «

POSEBNI SOCIALNI PROGRAMI

V Združenju 91 izvajamo posebne socialne programe (PSP), ki so predpisani v Zakonu o invalidskih organizacijah in drugih predpisih financerjev. V letu 2013 bomo tako izvajali naslednje PSP:

- a) POMOČ VOJNIM INVALIDOM 91 V SOCIALNI IN PSIHIČNI STISKI, ALI DALJŠI BREZPOSELNOSTI,
 - Sklop 1: Socialna in psihična pomoč
 - Sklop 2: Integracija vojnih invalidov 91
- b) INDIVIDUALNA REKREACIJA IN ŠPORTNE IGRE VOJNIH INVALIDOV 91
- c) POSEBNA INFORMATIVNA DEJAVNOST VOJNIH INVALIDOV

Kdo lahko koristi te programe?

PSP lahko koristijo vsi člani Združenja 91, vendar pod določenimi pogoji, ki jih zahteva posamezni financer. Tako lahko programe, ki so financirani iz sredstev FIHO koristijo izključno vojni invalidi. Programe, ki jih financirajo posamezne občine lahko koristijo vsi člani, vendar le tisti, ki stalno prebivajo na območju občine, ki je prispevala sredstva. Združenje 91 mora dosledno upoštevati pravila pri namenski porabi sredstev, saj bi v primeru odstopanja o teh pravil, morali sredstev financerju vrniti!

Kako lahko koristimo programe?

Združenje 91 vsako leto izda interni BILTEN 91 v katerem so navedei vsi potrebni podatki o programih, koledar aktivnosti v tekočem letu in druga navodila. Kadar posameznik zaide v težko socialno ekonomsko situacijo, bolezen, se mu pripeti naravna nesreča in podobno, lahko s pisno vlogo zaprosi Združenje 91, da mu pri tem pomaga. Upravni odbor obravnava vlogo in na podlagi meril o dodelitvi posebnih pomoči odloči o višini in obliki pomoči. Vsaka pomoč je strogo namenska, kar pomeni, da posameznik ne more dobiti sredstva v gotovini nakazana na njegov TRR, temveč se mu sofinancirajo določeni stroški ali nabava dobrin, tako, da se račun glasi na ime Združenja 91.

Ker Združenje 91 ne izvaja določenih PSP kot so Ohranjanje zdravja v zdraviliščih s terapijami, Izobraževanja vojnih invalidov in prostovoljcev ali Pomoč in nega na domu, se vsakdo lahko za tako pomoč obrne na matično Društvo vojnih invalidov v kranju kjer prebiva. Tako društvo mora vlogo obravnavati in sprejeti sklep o pomoči, ne glede na to, ali je posamezni upravičenec redni član društva ali ne. V Združenju 91 bomo skrbeli za to, da posameznik ne bo za enako obliko pomoči zaprosil v obeh organizacijah.

Določila Zakona o invalidskih organizacijah – 10. Člen:

Invalidske organizacije opravljajo v okviru svoje dejavnosti naslednje naloge:

1. ugotavljajo interese in zagovarjajo potrebe invalidov na vseh področjih, ki zadevajo življenje invalidov, prispevajo k osveščanju javnosti in vplivajo na spremembe v prid invalidom;
2. načrtujejo, organizirajo in izvajajo programe, ki posameznim skupinam invalidov omogočijo bolj aktivno sodelovanje in pripomorejo k odstranjevanju ovir in bolj neodvisnemu življenju (usposabljanje za aktivno življenje in delo, prevozi, oskrba s tehničnimi pripomočki, osebna asistenca, nega, fizična pomoč, dnevni centri, klubi, programi za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, programi za starše in svojce, tolmačenje in spremljanje, programi za ohranjanje zdravja in drugi rehabilitacijski programi, informativna, založniška in kulturna dejavnost, rekreacija in šport ter podobno);
3. sodelujejo pri preprečevanju in odpravljanju ovir v fizičnem in socialnem okolju;
4. nudijo pomoč pri uveljavljanju potreb invalidov na področju varovanja zdravja, medicinske in socialne rehabilitacije, vzgoje, izobraževanja, usposabljanja, zaposlovanja, bivanja (stanovanja, domovi), socialne varnosti, kulture, športa in rekreacije;
5. preprečujejo in blažijo socialne ter psihične posledice invalidnosti;
6. usposabljuje invalide za samopomoč ter svojce in prostovoljce za življenje in delo z invalidi;
7. razvijajo socialne spretnosti invalidov in njihovo informiranost na različnih področjih življenja;

8. vzpodbujajo aktivnosti pristojnih organov in organizacij za čim uspešnejše reševanje vprašanj invalidov;
9. sodelujejo pri oblikovanju državnih ukrepov in predlagajo sprejem predpisov in ukrepov na področju invalidskega varstva;
10. predstavljajo, varujejo in uveljavljajo pravice in interese invalidov na državni ali lokalni ravni;
11. zagotavljajo zagovorništvo, ustvarjajo možnosti za razvijanje samopomoči in dobrodelnosti;
12. se povezujejo z drugimi invalidskimi organizacijami doma in v tujini.

Za izvajanje nalog iz 2., 5., 6. in 7. točke prejšnjega odstavka lahko invalidske organizacije oblikujejo posebne socialne programe, ki dopolnjujejo javno službo in pravice, ki jih določajo zakoni na področju invalidskega varstva.

Katere posebne socialne programe lahko izvajamo?

- a) Posebni socialni programi, ki posameznim skupinam invalidov omogočijo bolj aktivno sodelovanje in pripomorejo k odstranjevanju ovir in bolj neodvisnemu življenju (usposabljanje za aktivno življenje in delo, prevozi, oskrba s tehničnimi pripomočki, osebna asistenca nega in fizična pomoč, dnevni centri, klubi, programi za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, programi za starše in svojce, tolmačenje in spremljanje, programi za ohranjanje zdravja in drugi rehabilitacijski programi, informativna dejavnost, založniška dejavnost, kulturna dejavnost, rekreacija in šport ter podobno;
- b) Posebni socialni programi, s katerimi se preprečujejo in blažijo socialne ter psihične posledice invalidnosti;
- c) Posebni socialni programi, s katerimi usposabljaajo invalide za samopomoč ter svojce in prostovoljce za življenje in delo z invalidi;
- d) Posebni socialni programi, s katerimi razvijejo socialne spretnosti invalidov in njihovo informiranost na različnih področjih življenja.

Vprašalnik za Post travmatski sindrom (PTSD).

Združenje 91 namerava tekom letošnjega leta izvesti raziskavo o prisotnosti post travmatskega sindroma med žrtvami agresije leta 91. Po naših podatkih nekateri vojni invalidi že imajo psihične posledice zaradi dogodkov leta 91, to pa pomeni, da na podlagi zdravstveno ugotovljenega PTSD lahko uveljavljajo dodatno invalidnost. V državah bivše SFRJ so take raziskave že opravili in tudi priznali upravičencem določen status. V Sloveniji se v 22 letih nihče ni polotil tovrstne raziskave, menimo pa, da je to potrebno. V Biltenu 91 boste našli obrazec vprašalnika, katerega lahko izpolnete in nam ga pošljete na: Združenje 91, Luznarjeva 3a, 4000 Kranj, ali skeniranega preko elektronske pošte. Po končani analizi rezultatov bomo objavili stanje na tem področju in tudi svetovali posameznikom, kako lahko ukrepajo naprej.

Svojci padlih na sprejemu pri Predsedniku Republike

RAZNA OBVESTILA...

Letni Zbor članov ZDRUŽENJA 91:

Redni letni Zbor članov Združenja 91 bo tokrat v soboto 23. februarja 2013 v Laškem. Želimo, da bi se zbora udeležilo čim več članov, zato vas prosimo, da nam sporočite kdo se bo zbora članov udeležil, da bomo lahko planirali vse potrebno in vam poslali gradivo. Del gradiva je objavljen že v tem biltenu (poročilo in program). Pokličite nas lahko na gsm št.: Jože: 040 13 18 91, še bolj enostavna oblika obveščanja pa je uporaba elektronske pošte: info@zdruzenje91.si. Za člane Združenja 91, ki se bodo udeležili zbora članov bomo pripravili zanimive aktivnosti po končanem zboru.

Kdo je lahko član Združenja 91?

V tem Biltenu 91 boste našli tudi obrazec za včlanitev v Združenje 91, za vse tiste seveda, ki se boste odločili postati naš član. Kdo lahko postane član Združenja 91? Redni člani so lahko vsi vojaški vojni invalidi ter civilni invalidi vojn, člani so lahko tudi vsi svojci padlih ali umrlih borcev v času agresije leta 1991 (ožji družinski člani). Izjemoma se lahko včlanijo v Združenje 91 vojni veterani iz aktivnosti leta 1991, ki želijo pomagati vojnim invalidom. Prostovoljni člani našega Združenja 91 so lahko tudi družinski člani vojaškega vojnega invalida.

Kdo lahko poda vlogo za posebno pomoč?

Pomembno je, da se vsi zavedamo svojih pravic, zato naj ponovno omenim, da imajo vojni invalidi 91 pravico koristiti posebne pomoči v Društvih vojnih invalidov, ki so najbližja njihovem bivališču in to ne glede na to ali so včlanjeni v društvo ali ne. Najpogostejše pomoči so pri sofinanciranju stroškov bivanja v zdraviliščih in sofinanciranje terapij, vse brez zdravniških napotnic ali izvidov! V primeru težke socialne situacije, smrti v družini, naravne nesreče, zdravstvenih težavah pa imate možnost za enkratno posebno pomoč, ki pa je namenska, se pravi da ni možno izplačilo v gotovini na vaš TRR. Med te pravice spadajo tudi sofinanciranje raznih ortopedskih pripomočkov. Posebne pomoči so lahko deležni tudi družinski upravičenci po padlem ali umrlem vojnem invalidu, vendar iz dela sredstev ZDVIS in v lokalnih društvih. Civilne žrtve vojne 91 se morajo za tako pomoč obrniti na društva civilnih invalidov, ki so najbližja njihovem bivališču. Za vse morebitne informacije lahko pokličete na tel.št. 040 13 18 91.

Redni letni Zbor članov Združenja 91:

Vsako leto se člani Združenja 91 zberemo na Zboru članov, kjer se seznanimo z poročili in programi ter sprejmemo določene sklepe, kar nam veleva Zakon o društvih. Letos se bomo zbrali na soboto 23. februarja 2013 v Slovenskih Konjicah. Vse člane vabimo, da se nam pridružijo, saj si bomo po zboru ogledali najsodobnejšo vinsko klet v Evropi. Prijave za udeležbo sprejemamo na telefon 040 13 18 91 ali na e-naslov info@zdruzenje91.si.

Nadomestne volitve člana Upravnega odbora:

Na Zboru članov bomo izvolili tudi novega član Upravnega odbora, ker je dosedanji član Jože Romšak prevzel naloge tajnika, ne more istočasno biti tudi član Upravnega odbora. Zato pozivamo vse naše člane in članice, da nam sporočijo, če kdo želi prevzeti to funkcijo. Novi član UO bo naloge prevzel do konca rednega mandata t.j. do 2015, lahko pa tudi naslednji mandat, ko bodo nove volitve. Če se odločite za svojo kandidaturo nam to čim prej sporočite.

KOLEDAR POMEMBNIH DOGODKOV V LETU 2013

ŠT	DOGODEK - AKTIVNOST	LOKACIJA	DATUM
1.	Proslava na Osankarici	Maribor	05.01.13
2.	1. Seja UO Združenja 91	Gornja Radgona	Januar 13
3.	Zbor članov Združenja 91	Slovenske Konjice	23.02.13
4.	Dan upora proti okupatorju	Še ni znano	27.04.13
5.	14. srečanje VI Slovenije	Še ni znano	25.05.13
6.	Proslava v taborišču Mauthausen	Ljubelj	17.06.13
7.	Dan samostojnosti in enotnosti	Več lokacij	25.06.13
8.	Proslava ob dnevu državnosti	Ljubelj	25.06.13
9.	Planinski pohod	Planina Preval, Ljubelj	Junij 13
10.	Srečanje veteranov na Mašunu	Mašun	Julij 13
11.	Združitev Prekmurskih Slovencev...	Še ni znano	avgust 13
12.	Vrnitev primorske k matični domovini	Koper	sept 13
13.	Dan miru 21. september	Cerje	22.09.13
14.	Športni dan Združenja 91 - kolesarjenje	Še ni znano	September 13
15.	Srečanje članov Združenja 91	Še ni znano	September 13
16.	Pohod spomina in tovarštva	Vaneča	20.10.13
17.	Odhod zadnjega vojaka JLA iz SLO	Koper	26.10.13
18.	Dan spomina na mrtve	Žale Ljubljana	30.10.13
19.	2. Seja UO Združenja 91	Še ni znano	Oktober 13
20.	Pohod na Krn	Krnsko jezero	13.12.13
21.	Dan državnosti	Več lokacij	26.12.13

Vse dodatne informacije glede dogodkov in aktivnosti lahko dobite na telefonski številki 040 13 18 91 ali na e-naslov info@zdruzenje91.si, koledar aktivnosti pa bo sproti ažuriran na naši spletni strani www.zdruzenje91.si.

Spomenik žrtvam taborišča Mauthausen na Ljubelju

Urednik Biltena 91: Jože Romšak
Fotografije: Jože Romšak, Boris Fras
Tisk: Tiskarna UZAR Tržič
Naklada: 170 izvodov

Naslov: Združenje vojnih invalidov 91, Luznarjeva 3a, 4000 Kranj
Telefon gsm: 040 13 18 91
Internetna stran: www.zdruzenje91.si
Elektronski naslov: info@zdruzenje91.si

Delegacija Združenja 91 na proslavi na Osankarici

Potrebna finančna sredstva za naše delovanje v letu 2012 so nam prispevali:

- ❖ FIHO Fundacija za financiranje Invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije,
- ❖ MESTNA OBČINA KRANJ – javni razpis za socialne programe,
- ❖ MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC - javni razpis,

Vsem navedenim se za pomoč iskreno zahvaljujemo.